

Burgemeester bij tienjarige Hofjeskrant

Een stijlvolle en vrolijke jubileumviering vrijdag 12 oktober in de Commandeurszaal van de Janskerk, opgeluisterd met de première van een heus Hofjeslied in aanwezigheid van burgemeester Jos Wienen.

Van veel kanten kreeg de bedreigde burgervader een hart onder de riem gestoken. Toch bijzonder dat de burgemeester er was en namens de stad het tegeltableau 'Haarlem Hofjesstad', aangeboden door de Haarlemse hofjes, in ontvangst nam. Zijn woorden beklijven extra: 'Hofjes zijn een voorbeeld van gemeenschapszin, van om elkaar geven.'

Onder de indruk was de burgervader en ook de rest van de hofjesgemeenschap van het door trio Bijlsma²Hooglugt uitgevoerde en speciaal voor de gelegenheid door Michaela Bijlsma geschreven Hofjeslied. Het getuigde van een boel feitenkennis en knap dichtwerk hoe zij alle 23 Haarlemse hofjes de revue liet passeren. Volgens Gonda Koster, bestuurslid van stichting de Hofjeskrant, is dat lied nu al cultureel erfgoed. Erna riep stadsdichter Willemien

> V.l.n.r.: Lieuwe Zoodma, Pim Huurdeman, Gonda Koster, Burgemeester Jos Wienen, Jan Willemink, Nathalie Bienfait en Willem Brand

Spook in een mooie lofrede Willem Brand uit tot Mister Hofjeskrant. 'In een hofje bof je, maar toch hoeft hij er niet in, hij heeft genoeg aan zijn Hofjeskrant en die gemeenschapszin.'

Tot slot zong de hele zaal mee met

deze hofjesmeezinger: 'Je hebt een huis heel pittoresk en ook heel veel bezoek. Best mooi zoals je vaak zelf zegt, de reuring om de hoek', gevolgd door het refrein: 'Woon je in een hofje, dan bof je, woon je in een hofje, dan ben je best rijk.'

Buxus verwijderd, hulst erin

Een onverwachte tegenvaller voor het Hofje In den Groenen Tuin, het moeten rooien van de karakteristieke geometrische buxushagen.

Een combinatie van leeftijd, de buxusmot en zonverbranding, zegt Simone Gozeling van hoveniersbedrijf John Gozeling BV, die samen met Hans Hendriks en Steef Ausma de klus doet. Vijf wagens vol buxushagen werden gerooid en verwijderd. Steef Ausma herinnert zich nog dat hij circa dertig jaar terug de buxus heeft geplant. 'De tuin was een grasveld met aan de ene kant roze en gele rozen en aan de andere kant lavendel.'

'De langwerpige tuin is toen met buxushagen verdeeld in geometrische vakken, waarin bloemen werden geplant. Dat heeft goed uitgepakt, de tuin werd er gezelliger van, de beplanting werd een blikvanger. De mooie volle haagjes verwijderen is een flinke aderlating voor de tuin, maar dat komt mettertijd weer goed,' verzekert Gozeling. Op hun plaats staan nu jonge hulstplantjes, die zullen uitgroeien tot net zulke volle heggetjes. Gelukkig is de hulst geen trekpleister voor de mot.

Willem in Weert

In oktober werd in Weert het eerste lokale exemplaar van het stripboek over Willem van Heijthuijsen in ontvangst genomen door wethouder Geert Gabriëls.

Het was Gonda Koster, voorzitter van het bestuur van het Hofje van Heijthuijsen, die het boek overhandigde. Koster: 'Willem heeft in Haarlem een hervormd hofje gesticht en in Weert een katholiek. Het Weertse Hofje is in de 19de eeuw gesloopt. Tegenwoordig worden moderne hofjes gebouwd, zoals het Knarrenhof in Zwolle. Ik hoop dat ook Weert weer een Hofje van Willem van Heijthuijsen zal krijgen.'

> Erik Werps vertelt over Willem van Heijthuijsen

Vragen over familierecht? Krans Notarissen adviseert u graag over onder andere testamenten, levenstestamenten, schenkingen en erfenissen.

KRANS
NOTARISSEN

Van Eedenstraat 20
2012 EM Haarlem
023 531 93 98
notarissen@kransnotarissen.nl
www.kransnotarissen.nl

Tegeltableau op zijn plek

Haarlem is nu officieel dé Hofjesstad. Wie dat nog niet geloofde, spoedde zich naar de Witte Herenstraat. Op 13 december werd het tableau Haarlem Hofjesstad daar feestelijk onthuld. En wie konden dat beter doen dan twee bewoonsters van het verderop in de straat liggende Frans Loenenhofje.

> Rie Neehus en Ena Govers, bewoonsters van het Frans Loenenhofje, onthullen onder het toezien van Wilco Vreugdenhil van Kernbouw bv het tableau

Foto: Kees Reniers

Op bezoek bij 1000 graden

De eerste bakronde is geweest, het blauwe ontwerp is gestookt op ruim 800 graden. Samen kleuren Bea Peters en Chiel Kleipool het ontwerp 'Haarlem Hofjesstad' in voordat het tableau van 120 bij 40 centimeter voor de tweede keer gebakken wordt.

Haarlems blauw?

Bea vertelt een bijzonder verhaal over Delfts blauw, dat misschien Haarlems blauw zou moeten heten. Bea: 'Het blauw is met de VOC-schepen meegekomen. Nederlanders importeerden Chinees porselein. Dat exotische vonden we zo mooi dat we het zijn gaan namaken.'

'Elke stad had toen meerdere plateelbakkerijen en elke bakkerij mengde zijn eigen kleuren. In het 16e eeuwse Haarlem woonde,' vertelt Bea, 'de beroemde

de Jean de la Rue. Hij oefende zijn ambacht uit aan het Begijnhof, nota bene vlakbij onze huidige werkplaats! Hoe dan ook, Jean wist een prachtige kleur blauw te maken. Zijn zoon nam dit recept mee naar Delft. Dat werd het wereldberoemde Delfts blauw, maar eigenlijk is het dus in Haarlem uitgevonden.' Een mooi verhaal, net zo waar als Costers uitvinding van de boekdrukkunst en Haarlems victorie bij Damiate. Haarlem, rijk der fabelen.

'Wij zijn versierders'

Haarlem telt drieëntwintig hofjes. Landelijk gezien niet de meeste, maar volgens velen wel de mooiste. Al die namen tezamen met een tekening van een 'fantasiehofje' staan op het tegeltableau. Zoek de verschillen met het Hofje van Oorschoot! Het beeld van dat hofje aan de Kruisstraat is voor Haarlemmers misschien wel het meest vertrouwd, zo open en midden in de stad.

Het tableau hangt op de monumentale muur van wat nu speeltuin 't Paradijsje is, maar waar tot 1871 de huisjes van het Comanshofje stonden, gesticht door het koopmansgilde. Dat hofje had een statig gildehuis. De woningen werden gesloopt, maar het gildehuis bleef behouden. Wat ook overbleef is een herinnering aan het hofje in de vorm van een gedenksteen. Twee andere hofjes in deze straat doorstonden wel de tand des tijds, het Frans Loenenhofje en het Luthers Hofje.

> Ingang Comanshofje

Tableau bij u op tafel

Kees Reniers maakte een placemat van het tableau. Daarop ook foto's van zes hofjes: Hofje van Heijthuijsen, Hofje In den Groenen Tuin, Hofje van Staats, Brouwershofje, Hofje van Oorschoot en

Hofje van Bakenes. De placemat is voor € 5 te koop via info@haarlemse-hofjeskrant.nl of 06 288 65 799. De opbrengst gaat naar Stichting de Hofjeskrant. Geprint wordt er bij 25 of meer liefhebbers.

Tableau maken is puzzelen

Al 28 jaar ontwerpt Bea tegels, de laatste twee jaar samen met Chiel. Hoewel ze veel borden maakte, ligt haar liefde bij de tegeltableaus. 'Het leuke eraan is dat het een soort puzzel is. Je bouwt een tableau aan de randen met ornamenten op. Hoe maak je krulletjes over de voegen heen, zie dat

maar netjes aan te laten sluiten,' vat Bea samen. Het verschil met grote ateliers als Harlinger Tegelfabriek en de Porcelijnen Fles is dat daar veelal overgeleverde ontwerpen gebruikt worden. Bij 1000 graden kun je alles op maat laten maken. Chiel: 'Wij zijn de versierders, wij maken het leuk.'

Thuis in elk monument.

Met al uw vragen over verwarming, loodgieterswerk of dakbedekking kunt u bij de vakmensen van Goes Plooy terecht. Van de nok van de Bavo tot de kelders van een hofje; ze zijn thuis in elk monument! Bel ons op 023 52 61 503.

Goes Plooy
Duurzame totaalinstallateur

HAARLEM - ALKMAAR
www.goes-plooy.nl

Interieur hofje van Noblet belangrijk erfgoed

De regentenkamer van het hofje van Noblet behoort tot een van de zeventig belangrijkste interieurensembles van het land. Uniek onderdeel is de portrettengalerij van regenten.

> V.l.n.r. Lucas Boreel, Hans van Gendt, Jan Willem Termijtelen, Marja Weetelink en Jan Willem Stuart

Het lijkt een late inhaalslag van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, die zich (te) lang heeft blind gestaar op de buitenkant en de binnenkant heeft 'verwaarloosd'. Veel mooie interieurs zijn gesloopt of door verbouwingen verloren gegaan. Aandacht voor exterieur én interieur is nu het devies.

Het hofje van Noblet werd in 1760 gebouwd achter een vroeger notarishuis dat vanaf 1738 bewoond werd door weduwnaar Eleazar Noblet en zijn drie kinderen, allen zonder nageslacht. De executeuren van hun nalatenschap waren de regenten van het hofje van Staats, opgericht in 1730. Zo was de bestuurlijke samenvoeging van de twee hofjes een feit. Dat is nog steeds zo.

Goudleer behang

Regent Jan Willem Termijtelen: 'Toen het hofje klaar was, werd het voormalig woonhuis het hoofdgebouw en werd de voormalige notariskamer omgetoverd tot regentenkamer. De wachtkamer werd ver-

gaderkamer. Om beide kamers chiquer te maken besloten de regenten ze te behangen met goudleer behang. Het zijn huiden van kalveren die zijn gedroogd en geloid. De banen werden behandeld met een dunne laag zilver en daarover ging een mengsel van ei en vernis. Zo werd de gouden kleur verkregen. Echter, onder invloed van zonlicht oxideert deze laag, en bovendien verkleurt het leer. Daarom sluit opzichteres Marja na elke vergadering meteen de luiken.'

Het huidige meubilair is ook uit die begintijd. In 1763 leverde de Amsterdamse meubelmaker Pieter Uylenburg zes Franse tafelstoelen van notenhout. Men betaalde er 160 gulden voor, inclusief twee gulden voor het inpakken en naar de trekschuit brengen. Het kabinet kostte twee gulden meer, terwijl men voor het goudleer behang de lieve som van 457 gulden neer moest tellen. De betalingsbewijzen zijn te vinden in het Noord-Hollands Archief.

Statenbijbel

Trots is het bestuur op de 18de-eeuwse Statenbijbel. Daar zit nog een bijzonderheid aan vast. Regent Lucas Boreel: 'De boekstandaard bleek geen goede hellingshoek te hebben. Door de zwaartekracht werd de grote en zware bijbel overbelast en kwamen er scheuren in. Samen met Jan Willem Stuart heb ik de lessenaar gerepareerd, hij is niet van oud te onderscheiden! De bijbel van de familie Noblet hebben we laten restaureren.'

Portrettengalerij

In de voormalige wachtkamer hingen vanaf de ingebruikname als eerbetoon aan de familie Noblet de portretten van de ongetrouwd en kinderloos gebleven Geertuid, Sara en Leonard. Misschien zijn de eerste regenten daardoor op het idee gekomen om zichzelf ook te laten vereeuwigen. Die traditie is ononderbroken doorgegeven, inmiddels hangen er meer dan vijftig portretten. Wegens ruimtegebrek is hun formaat al twee keer verkleind. De pas geïnstalleerde regent, Hans van Gendt, zegt al een schilder te hebben gevonden. Hij 'hangt' dus nog niet.

De Hofjeskrant als Haarlemmerolie

In 2018 hebben wij uitbundig het tienjarig bestaan gevierd van de onvolprezen Haarlemse Hofjeskrant. De apotheose was een feestelijke bijeenkomst in de Janskerk, het publiekscentrum van het Noord-Hollands Archief, in aanwezigheid van burgemeester Jos Wienen.

Door de Haarlemse hofjes werd een telltableau aan het stadsbestuur aangeboden. Burgemeester Wienen wees in zijn dankwoord op de belangrijke rol die de Haarlemse hofjes in de loop der eeuwen hebben gehad. Niet alleen in de huisvesting, maar juist ook in de sociale en maatschappelijke opvang van minder draagkrachtige inwoners van onze stad.

De Hofjeskrant speelt in de Haarlemse hofjeswereld een belangrijke rol, als ouderwetse Haarlemmerolie. De krant is het visitekaartje van de Haarlemse hofjes voor toeristen, dagjesmensen en bezoekers van de prachtige monumentenstad Haarlem. Maar daarnaast is diezelfde Hofjeskrant ook een belangrijk sociaal bindmiddel tussen de verschillende hofjes. Het wel en wee van individuele bewoners, jubilea, bijzondere vieringen en ludieke acties van bewoners, alles komt aan bod. Maar ook nieuw beleid van besturen en regentencolleges en belangenbehartiging voor de hofjes, bijvoorbeeld bij de zogeheten verhuurderheffing. De mix van dit alles vormt de basis voor het succes van onze Hofjeskrant.

> Luthers hofje

Een succesvolle krant floreert niet uit zichzelf. Daarvoor is een aanjager en coördinator nodig. De Haarlemse Hofjeskrant mag zich gelukkig prijzen met Willem Brand als initiator en eindredacteur. Al die jaren heeft hij de krant getrokken en gevuld. Niets ontglipte aan zijn aandacht. En dat maakte de krant tot het unieke medium dat het heden ten dage is. Hulde aan Willem en hulde aan het bestuur van de Hofjeskrant. En op naar het volgende decennium.

Lieuwe Zoodtsma,

voorzitter Stichting Haarlemse Hofjes en regent van het Luthers Hofje

Al tien jaar komt de Hofjeskrant voor u in de hofjes. Ik kan u zeggen, het is een wereld apart. Mensen van allerlei pluimage wonen samen, zorgen voor elkaar en ondernemen gezamenlijk dingen. Soms alleen ten bate van de hof of zijn bewoners, zoals ter gelegenheid van de eerste aardbei, soms ten bate van een mooi doel buiten de kleine woongemeenschap, zoals de roze breisels.

Extra leven in de brouwerij brengt de groeiende interesse in het hofje als monument (hofjeswandelingen!). Ook groeide de populariteit van het hofje als plek om evenementen te organiseren.

De wereld die van buiten naar binnen komt, zorgt bij de bewoners voor reuring én bij de krant voor (brand)stof. Soms lijkt het net Burendag. Op deze pagina's een greep uit allerlei hofactiviteiten.

2012

Trio Muis in het Remonstrantse Hofje

Tijdens de Open Monumentendagen is het traditie dat het Frans Loenenhofje cultureel uitpakt met toneel en muziek. Ook strijkt soms het Korenlint neer in een stuk of wat hofjes. In

2012 deed het Remonstrantse Hofje ook van zich spreken. Daar speelde trio Muis een middag lang jazz en veel Braziliaans. Op zang: de toenmalige hofbewoonster Ingrid.

Conciërge in het Hofje Codde en van Beresteyn

Zie hier de huidige conciërge van het hofje, Charlotte (links) en haar voorgangster Ancilla. De

laatste werd voor haar werk geëerd door het hofplein naar haar te noemen. 'Heb je naast lief want die is precies zoals

jij', zijn gevleugelde woorden van Ancilla. Klaar staan voor anderen deed zij gevat en oprecht. Ze zat boordevol verhalen en kon tevens luisteren als de beste.

Charlotte is net zo geknipt voor de rol van praatpaal, regelaar en bemiddelaar. Twee bewoonsters uit één stuk.

2009

10 jaar Haarlemse

Roze breimiddag in Frans Loenenhofje

Tijdens Roze Zaterdag (2012) was er een optocht door de stad. Langs de route waren bomen, lantarenpalen, beelden en bankjes roze

of in regenboogkleuren 'aangekleed'. Met hun breiactie stonden de bewoonsters achter het thema 'Vier de verschillen', het recht anders te zijn.

2017

Verhalenfestival in Hofje van Bakenes

De hofjes zijn bij uitstek geschikt om even weg te zwijmelen. Verhalen om in te verdwalen of om je hart op te halen. Verhalen uit alle windstreken werden tijdens festivals

smaakvol opgediend door een keur aan verhalenvertellers. Aanjagers waren Nico van den Raad en Maya Plas, zelf ook bevlogen van het gesproken woord.

2013

Schutterij van St. Joris in Proveniershof

In de Gouden Eeuw oefende de schutterij van Sint Joris in de tuin van het Proveniershof (dat toen nog niet zo heette), met de handboog. Erna genoot men van een schuttersmaaltijd in het Doelengebouw, het huidige

poortgebouw van het Proveniershof. Frans Hals schilderde de schutterij drie maal. Tijdens het Frans Halsfestival in 2013 werd dit gilde opnieuw tot leven gebracht. (foto Ab Laanbroek)

Hofjeskrant in vogelvlucht

2014

Sint Maarten in het Hofje van Noblet

11 november is de dag dat mijn lichtje branden mag. Dit bekende Sint Maartenliedje weerklonk op 11-11-2014 tussen de huizen van het

Hofje van Noblet. Veertig peuters van Kinderopvang Kakelbont zorgden voor een lief lichtpunt op een qua weer sombere naamdag van Sint Maarten.

2017

Klucht in het Hofje In den Groenen Tuin

Jeanne Pot als Trijntje Amen en Fred Rosenhart als Jacob van Schoorl brengen de geschiedenis kluchtig tot leven ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan

van Hofje In den Groenen Tuin. Het bestuur schonk op deze 26 augustus 2017 als bijzonder cadeau een hofjespomp oude stijl.

Hofjes bezongen in veertien coupletten

Muzikaal hoogtepunt op het jubileumfeest was het speciaal voor de gelegenheid geschreven Hofjeslied van de hand van Michaëla Bijlsma. In veertien coupletten werden de 23 Hofjes, in aanwezigheid van de burgemeester en een afvaardiging van hofjesbestuurders en -bewoners, bezongen door Lolita Hooglugt en Michaëla Bijlsma, op piano begeleid door Teke Bijlsma. (Op de wijs van *Alle Menschen werden Brüder*, Beethoven.)

Haarlemse Hofjes

1. Wij gaan u nu iets vertellen over woongeschiedenis, over hofjes en hun stichters hier in Haarlem, 't is niet mis. En wij gaan ze allemaal noemen luistert u naar ons prachtgezag, want het zijn er drie en twintig dus ons lied duurt heel erg lang.

2. We beginnen met de oudste 't Gesticht van Dirck van Bakenes: De Bakenesserkamer, voor vrouwen acht en tweemaal ses. En in veertienhonderdveertig kregen twee gasthuizen een band, het Vrouwe en Anthonie Gasthuis is nu aan 't Klein Heiligland.

3. Daarna werd het Brouwershofje door Roepers dochter en zoon gesticht. Beheerd door 't rijke Brouwersgilde, op de oude vrouw gericht. En Sint Elisabeth's Gasthuishofje, beter bekend als Hof van Loo. Arme mensen "goet van leven" kregen doktershulp cadeau.

4. Door Margaretha Lotsendochter werd het Verwershof bekend. Voor deugdelijke oude vrouwen, zo stond het in haar testament. En dan nu Frans Claeszoon Loenen, die lijnwadenkoopman gokte veel, maar had nog genoeg vermogen, gaf Haarlems armen zijn hof ten deel.

5. Het kleinste hofje van heel Haarlem is het Hofje van Guurtje de Wael, voor weduwen en oude vrijsters gereformeerd, dat was hun taal. En dan waren er ook Lutheranen in de Witte Herenstraat. Het Lutherhof met stenen preekstoel, die buiten in het hofje staat.

6. Trijntje Amen is de stichter van Hofje In den Groenen Tuin. Met een hoofdgebouw als ingang en veertien vrouwen in de tuin. Zij hoorden bij de katholieken, zo ook Hofje Codde en Van Beresteyn. Die twee zijn door Frans Hals geschilderd en moeten nog in 't Louvre zijn.

7. De Botermarkt heeft ook een hofje: Bruiningshof heel doopsgezind, ligt verstopt achter een steegje, zoekt en hoop dat u het vindt. En doopsgezind was ook het Zuiderhofje gesticht door van Damme en zijn vrouw, die schreven in hun testament: 'geen namen op het hoofdgebouw!'

8. Het doopsgezinde Wijnbergshofje aan de Barrevoetestraat, is uit zestientweeënzestig en vaak verbouwd, zoals dat gaat. En buiten onze stadsmuurgrenzen is 't hof met Heijthuisens statuur. Ook hij is door Frans Hals geschilderd, maar is nu een stripfiguur.

> Lolita Hooglugt en Michaëla Bijlsma tijdens het jubileumfeest

Foto: Kees Reniers

9. Voor gereformeerde vrouwen was het Hofje van Noblet, aan de Nieuwe Gracht en Spaarne en nu allen opgelet: want zij hebben dezelfde regenten als 't Hofje van Staats aan de Jansweg. De luiken zwart en geel geschilderd, het is toch echt een plaatje zeg.

10. En er zijn twee buitenbeentjes eentje in de Essenstraat, achter 't oude Burretshofje: het Essenhof van Fonds de Haas. En dan ook het Proveniershof hoort er eigenlijk niet bij. Maar met tuin en pomp en huisjes, echt een hofje, volgens mij.

11. Stichter Wouterus van Oorschoot laat zijn liefde blijken, voor den armen tot een troost en een voorbeeld aan de rijken. En vlakbij dit Hofje van Oorschoot was vroeger een klooster met kapel. Het mooie Remonstrantse Hofje werd gesticht door Izabel.

12. Op een oud fabrieksterrein ligt het hofje van Johannes Enschedé. Verbonden aan het Hofje van Bakenes, Joost Swarte en Henk Döll dachten mee. En dan de nieuwste, in het jaar tweeduizend, verrees aan 't Spaarne 't Gravinnehof. Zesentwintig woningen, zelfs met woonlaag er bovenop.

13. Pieter Teyler van der Hulst, de rijke zijdehandelaar, gaf opdracht tot een deftig hofje: Teylers Hofje, statig nietwaar? En dat was nummer drieëntwintig, u heeft ze nu allemaal gehoord. Maar blijft u nu nog even zitten en luister naar ons slotakkoord.

14. Drie en twintig mooie hofjes staan beschreven in een krant. Die kan je nu al tien jaar lezen, 't is de krant van Willem Brand. Ga hem halen want hij is gratis, u moet 'm lezen, heel beslist. Want ook wij staan in dit krantje met onze briljante pianist!

Oudste Haarlemmer overleden

De onverwoestbare Klaas Faber is niet meer. Ruim een maand voor zijn 105e verjaardag is de levenslange doener op 14 januari in alle rust overleden. Tot vlak voor zijn dood was hij actief met fotograferen en schrijven. Met Facebook begon hij toen hij 100 was!

Als lid van de Haarlemse Fotoclub maakte Klaas eind jaren zestig al een serie zwart-wit foto's van hofjes, onder andere van de nog net niet gesloopte hofjes Codde en van Beresteyn aan de Lange Herenstraat (Die werden als één hofje herbouwd naast de basiliek Sint Bavo). In 1999 maakte hij in enkele maanden een serie in kleur van Haarlemse Hofjes. Die zijn gebruikt zijn voor het boek 'Door gangen en poorten naar de hofjes van Haarlem' van Lenie Peetoom.

Zomerfoto's

Klaas in 2016: 'Ik fotografeerde er in hun beste tijd, met veel groen en bloemen. De Proveniershof heeft een grote gezamenlijke

Motto van Klaas Faber:

'Kijk meer naar bloemen'

tuin en er staan geen fietsen of auto's voor de deur. De huizen hebben geen aparte tuin,

maar bijna elke bewoner maakt wat van zijn gevel.' Al fotograferend kreeg Klaas contact met bewoners. Dat leidde ertoe dat hij ook interieurfoto's kon maken.

Schrijfdebuut op 88e

Op Facebook plaatste hij vaak foto's van bloemen, genomen tijdens zijn vele zoekjes aan de Keukenhof en particuliere tuinen. 'Kijk minder naar het wereldnieuws en meer naar bloemen' was zijn boodschap.' Klaas: 'Ik probeer bij die foto's ook een aardig tekstje te schrijven, ik ben tenslotte schrijver.' Nadat hij op zijn zeventigste met pensioen ging, heeft hij vele

> Klaas Faber (2e van links) praat honderduit in het Hofje van Heijthuisen

jaren lang honderden lezingen over schilderkunst gegeven. Daarna is hij gaan schrijven. Bij zijn debuut 'De mensenvriend' was hij 88.

In 2016 kwam de Hofjeskrant via regentes Gonda Koster met Klaas in contact.

Zijn verhaal staat in nummer 28, te vinden op www.haarlemse-hofjeskrant.nl. Op de rouwkaart stond een citaat van Jean-Paul Sartre: 'Wie je bent, blijkt uit wat je doet'. Helemaal Klaas, een man met levenslust voor twee.

Hofjesbridge voor Free a Girl

Eind september 2018 organiseerden de Soroptimisten Haarlem voor de zesde keer een Haarlemse Hofjes Bridge Drive.

Er werd door 224 deelnemers gespeeld in elf hofjes. Het inschrijvingsgeld gaat elk jaar naar een goed doel. Deze keer werd € 8750 opgehaald voor de School for Justice van Free a Girl. www.soroptimist.nl/haarlem

Pauselijk concert

Op Open Monumentendag gaf Emmy de Paus, bewoonster van het Hofje van Heijthuisen, een welkomstconcert voor burgemeester Jos Wienen. Hij was daar op uitnodiging van het bestuur. Het was de eerste keer dat de burgemeester een rondleiding in een

Haarlems hofje kreeg. Hij toonde zich zeer geïnteresseerd in de bewoners en de geschiedenis. De burgemeester, historicus en theoloog, hield in oktober op het Geschiedenisfestival in het Noord-Hollands Archief een boeiende lezing over het beleg van Haarlem.

> Burgemeester Jos Wienen luistert én kielt

Foto: Chris Hoefsmit

Stillevenens met een duiveltje

Het Remonstrantse hofje in de Ursulastraat is normaal alleen te bezichtigen tijdens de Monumentendagen. Maar dus ook tijdens de Kunstlijn. Fijn schilder Fiel van der Veen exposeerde er zijn stillevenen van pioenen

en anemonen. Hoe schoon en zuiver wil je het hebben. Maar let op het duiveltje, soms stopt Fiel een onverwacht attriboot tussen de bloemen. Zoals een carburateur of een naaktmodel. En op een tafelkleed wordt het plots vloed.

deWaterkoets ⚓

proeven & proosten op het water

HOFJESTOCHT VANAF HET WATER

Vaar en wandel met een Gilde Stadsgids langs diverse Haarlemse Hofjes. Het is ook mogelijk om het arrangement te combineren met een hofjespuzzeltocht.

Met uw eigen groep van 5 tot 50 personen. Comfortabel varen in open of geheel overdekte en verwarmde boten. Zeer geschikt voor familiefeestjes of bedrijfsuitjes. Onze arrangementen zijn te combineren met diverse catering.

www.dewaterkoets.nl / info@dewaterkoets.nl / 023 - 525 98 22

Krijgt Haarlem een Knarrenhof?

In 2017 werd in Zwolle de eerste Knarrenhof geopend. Dat ontlokte veel media-aandacht. Initiatieven in een kleine dertig steden, waaronder Haarlem, hebben geleid tot gesprekken over mogelijke locaties. Zou u in een Knarrenhof willen wonen? Meld u aan.

Peter Prak, voorman bij de Zwolse Knarrenhof, gaf in Groningen uitleg na een rondleiding langs de bestaande middeleeuwse hofjes. Elk Knarrenhof moet een woonplek worden waar ouderen tot op hoge leeftijd zelfstandig kunnen wonen, zonder in eenzaamheid te verzanden. De tuin is een voorname gezamenlijke ruimte, net als de koffiekamer.

Elkaar helpen

Het concept Knarrenhof, door alle publiciteit inmiddels een geuzennaam, voorziet in een lacune: wonen voor ouderen wordt een reëel probleem. Prak: 'De recente oplossing

van onze overheid was een overgang van tehuizen naar mantelzorg. Maar veel mensen hebben onvoldoende vrienden en familie om hen bij fysiek of geestelijk ongemak bij te staan. Wonen in een Knarrenhof biedt de mogelijkheid elkaar te helpen zonder dat de hofbewoner zijn privacy en zelfstandigheid verliest.'

In Haarlem en omstreken is er veel animo voor het concept, vertelt Sophieke Klaver. Begin 2018 heeft zij een 'trekkersgroep' geformeerd, die regelmatig bij elkaar komt. Er zijn circa driehonderd geïnteresseerden in de leeftijd van 50 tot 75 jaar. Samen zijn zij op zoek naar een ge-

> Eerste Knarrenhof in Zwolle

schikte locatie van 2000-3000 m² voor 20 à 35 wooneenheden. Daarvan wordt circa 65% koop en 35% huur. Belangrijke wensen zijn een gezamenlijke ruimte (een hofhuis) en een tuin.

Groen, sociaal en toekomstbestendig

De partijen waarmee de trekkersgroep in gesprek is gegaan, zijn de gemeente Haarlem, de wooncorporaties en de provincie. Het is een kwestie van volhouden. Praten

met raadsleden over wie de Knarren zijn, wat zij willen en hoe de gemeente helpen kan. Sophieke: 'Een Knarrenhof is groener, socialer en toekomstbestendiger dan vele andere initiatieven. Doel is een uniek buurtje te realiseren, een 24e hofje.'

Belangrijkste uitgangspunt volgens Peter Prak bij het maken van een plan: eerst de mensen, dan de wensen en dan pas de stenen. Voor meer informatie, bel of mail Sophieke Klaver, 06 233 55 665 of sophieke@knarrenhof.nl

Hofje en woongemeenschap

Stadsgids Han Leroi maakt zich sterk voor de de eeuwenoude bestuursvorm van traditionele hofjes, volgens hem een ijzersterke formule.

Je verwondert je steeds weer over het feit dat al die hofjes door de eeuwen zijn blijven bestaan. Dat is niet vanzelfsprekend. De twintig in Haarlem nog bestaande hofjes danken dat aan actieve bestuurders, de regenten. In tegenstelling tot vroeger hebben de meeste regenten vrij directe contacten met de bewoners. De historische opzet was: een bleekveld met rondom huisjes voor bejaarde vrouwen, op een achtererf.

Hofjes ijzersterke formule

De formule voor de hofjes is ijzersterk. Op een voordelige manier beschermd wonen, ieder in zijn eigen woning. Tegelijkertijd, meer onderlinge betrokkenheid door bestuurlijke begeleiding en het samen zijn in de beslotenheid van het hofje. Opmerkelijk is dat juist in deze tijd, met zijn individualisering, veel belangstelling bestaat voor de woongemeenschap. Je kunt stellen dat de hofjes daarvoor model staan. Zelfstandigheid binnen een groepsgebeuren, zich beschermd voelen, onderlinge betrokkenheid door de woonvorm.

Woonzorg Nederland denkt aan hofjes voor jongeren én ouderen. De toekomst ligt bij samen zelfstandig wonen, met een aantrekkelijke, gemeenschappelijke ruimte, zoals een keuken of zitkamer.

Overname door corporaties

Lang niet alle hofjes kunnen zichzelf voldoende bedruipen. Je ziet dan ook dat verschillende hofjes overgenomen worden door woningcorporaties. Zelfs geldt dat voor het Teylers hofje. Dat heeft gevolgen voor het kiezen van nieuwe bewoners. Het lijkt daarbij dat de plaats op de wachtlijst vaak bepalend is. In verband met de

bijzondere woonvorm is echter juist een bepaalde selectie nodig, waarbij ook de bewoners een zekere invloed hebben. Verder ontbreekt de vorm van leiding die het traditionele hofje wel kan bieden. Dat blijkt soms uit minder tevredenheid van de bewoners of een verwaarloosde tuin.

Voor hofjes die door corporaties zijn overgenomen, zou het van belang kunnen zijn als er per hofje een commissie (in combinatie met een bewonersvertegenwoordiging) is, die bepaalde taken die anders door regenten werden gedaan, op zich zou nemen. In elk geval lijkt het van belang, dat iemand binnen de woningcorporatie zich direct verantwoordelijk voelt en als aanspreekpunt voor de bewoners kan fungeren.

Han Leroi, stadsgids Gilde

Dagje uit naar Popta slot en Vrouwengasthuis

Foto: Jan Willeminck

Tweejaarlijks vergadert het Landelijk Hofjesberaad (LHB) bij een van de leden. 's Middags is er ruimte voor een hofjesbezoek.

In november kwamen 93 regenten uit het hele land naar het Vrouwen-gasthuis, het hofje van het sierlijke Poptaslot in Marsum, Friesland. Het LHB, opgericht om gezamenlijk de belangen van de hofjes te behartigen, groeit nog steeds. Dit jaar sloot een hofje uit Brielle zich aan, ooit gesticht voor oude en gebrekkige zeelieden.

De huisjes in het Vrouwengasthuis waren bedoeld om alleenstaande dames (weduwen of ongehuwden) een onbe-

zorgde oude dag te geven. Echter, juist de vrouwen uit Marsum mochten er niet in, zo stond in het testament van stichter Popta. Hij had mot met de kerkvoogden van het dorp, vandaar.

Bijzonder aan het gasthuis is dat er ook een washuis/slachthuis bij is. Men deed er gezamenlijk de was en eenmaal per jaar diende het als slachthuis. Het vlees werd aan de vrouwen uitgedeeld, geheel volgens het testament van Popta.

Hofjesstichtster krijgt tijdelijk een straatje

Tien jaar lang viel er tijdens de Pieck Parade van alles te beleven in Hofje In den Groenen Tuin. De bewoners, gestoken in 19e eeuwse klederdracht, lieten tijdens de Kerstmarkt van 2018 'oude' tijden herleven.

Marianne nodigde bij de voordeur van het statige hoofdgebouw in de Warmoesstraat iedereen uit om een kijkje te nemen in het 'Straatje van Trijntje' (naar de hofjesstichtster Trijntje Amen). Kirsten, Lies en Fien gingen desgewenst in op vragen. In de regentenkamer stopte

Jeanne sokken en ontving Renske de kinderen met letterkoekjes. Ze mochten hun eigen naam maken én opeten. En in de hal zong Michaëla over de ting-ting-tang Damiaatjes. Met 'Dank u wel voor uw bezoek, fijne kerstdagen nog', werden honderden bezoekers uitgeleide gedaan.

> Foto: Jan Willemlink

Het regende glühwein

Vlak voor Kerst stonden en zaten zo'n vijftien bewoners van de Proveniershof dicht op elkaar onder een partytent te hummen van dat het stille nacht was.

De melodie kwam aangewaaid door het open raam van galerie de Provenier. Daar speelden Maurice op cello en Christine op haar Finse nyckelharpa. Geen sneeuw maar regen daalde vanuit de hemel neer. Maar de vuurkorf doofde niet. De glühwein, met liefde opgewarmd door Richard, ging er wel in. Marianne, op saxofoon ondersteund door Erwin, en Leonore hielden het hart warm met poëzie. Even was het allemaal vrede op aarde en in de mensen een welbehagen.

Waar is deze gevelsteen?

Het is heel bijzonder dat Haarlem in het bezit is gekomen van deze gevelsteen. Hij is verkregen via een ingewikkelde gevelsteenruil waarbij drie stenen betrokken waren. En nu hangt de Romeinse godin van de vreugde in dezelfde straat waar ook twee hofjes zijn te vinden zijn. Laetitia is gemaakt door beeldhouwer en publicist Geurt Brinkgreve, voorvechter van het behoud van historische panden in Amsterdam.

PRIJSVRAAG

Stuur uw reactie naar info@haarlemse-hofjeskrant.nl en maak kans op een waardebon van € 15.

De gevelsteen van de Hertog van Pommeren hangt in de Damstraat. De winnaar is Heleen Borgwat.

Met KennemerZorg is het Zorgeloos genieten

Kennemerzorg is een kleinschalige particuliere thuiszorgorganisatie met een frisse kijk op de zorg.

Bent u op zoek naar kwalitatief hoogstaande thuiszorg? Dan kunt u dit met één telefoontje regelen. Wij komen graag bij u langs om al uw zorgwensen te bespreken.

Neemt u rustig de tijd om u te laten informeren naar de mogelijkheden die het best bij uw wensen passen.

Wij zijn te bereiken op telefoonnummer: 023 532 40 60 of 06 17 06 96 96.

Bezoek ook onze website: www.kennemerzorg.com

Om niets te vergeten!

Open: ma. t/m vr. van 9.00-18.00 uur
zaterdag van 10.00 - 17.00 uur
Gedempte Oude Gracht 108
Haarlem, Tel: 023 5315513
www.muyskantoor.nl

C. den Hollander b.v.
Onderhoudscombinatie
Haarlem (023) 5356812

SCHALKWIJKERSTRAAT 29 - 2033 JC - FAX: (023) 5352800

Nieuwenhuizen bv
BOUWBEDRIJF

- Verzorging aanvraag
- Nieuwbouw
- Verbouw
- Aanbouw
- Renovatiebouw
- Dakkapellen
- Badkamers
- Openhaarden

Lijnbaan 34 -36 - Heemskerk - Tel.0251-235 996
www.bouwbedrijfnieuwenhuizen.nl

Haarlemse Hofjeskrant
GRATIS meenemen!

Haarlem: DekaMarkt Rijksweg 283, Rijksweg 40-42, Anthony Fokkerlaan, Eksterlaan, Meester Cornelisstraat, Schalkwijkstraat, Gedempte Oude Gracht, Amsterdamstraat, Prinses Beatrixplein, Oranjeboomstraat, Ramplaan en Floridaplein. VOMAR Da Vinciplein, Stephensonstraat en Paul Krugerkade. JUMBO Engelenburg. PLUS Rijksweg 283 en de Coop Stuyvesantplein. AH Floridaplein, Marsmanplein, Soendaplein, Drossestraat, Westergracht, Grote Houtstraat, Kruisstraat en Spoorwegstraat. VVV, Noord-Hollands Archief, Van der Pigge, Muys Kantoor & Cadeau, DEKATUIN. Bibliotheken Gasthuisstraat, Planetenlaan en Leonard Springerlaan. Heemstede: VOMAR Binnenweg, AH Blekersvaartweg, SPAR Te Winkelhof en PRIMERA De Pijp Raadhuisstraat, Bibliotheek Julianaplein. Bloemendaal: AH en Papyrus Bloemendaalseweg.

Reacties: info@haarlemse-hofjeskrant.nl
Website: www.haarlemse-hofjeskrant.nl

De Haarlemse Hofjeskrant wordt financieel gesteund door hofje Codde & Van Beresteijn, hofje Inden Groenen Tuyn en diverse fondsen.

Oplage: 7.500
Redactie: Willem Brand
Eindredactie: Paula Willems
Vormgeving: Kees Reniers
HHK 37 verschijnt in mei 2019